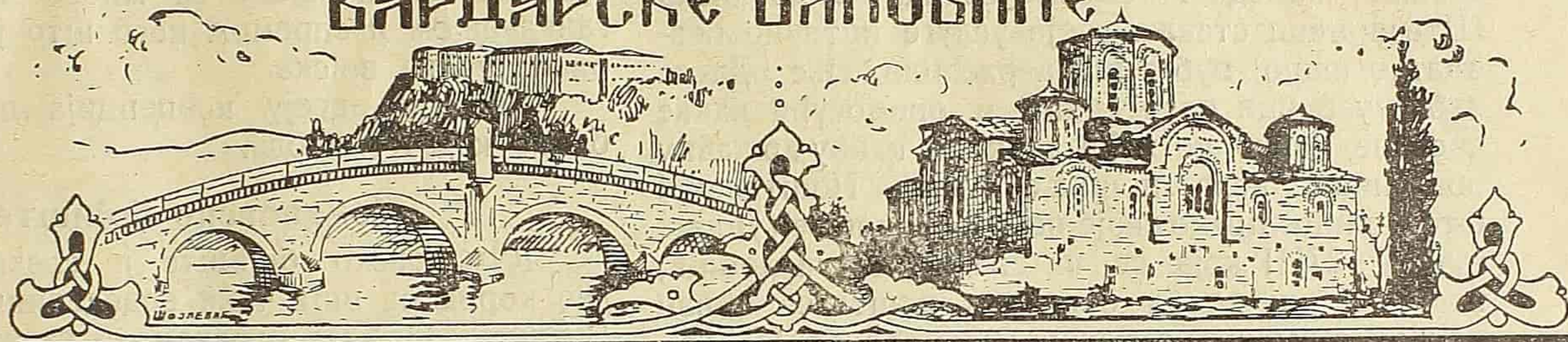
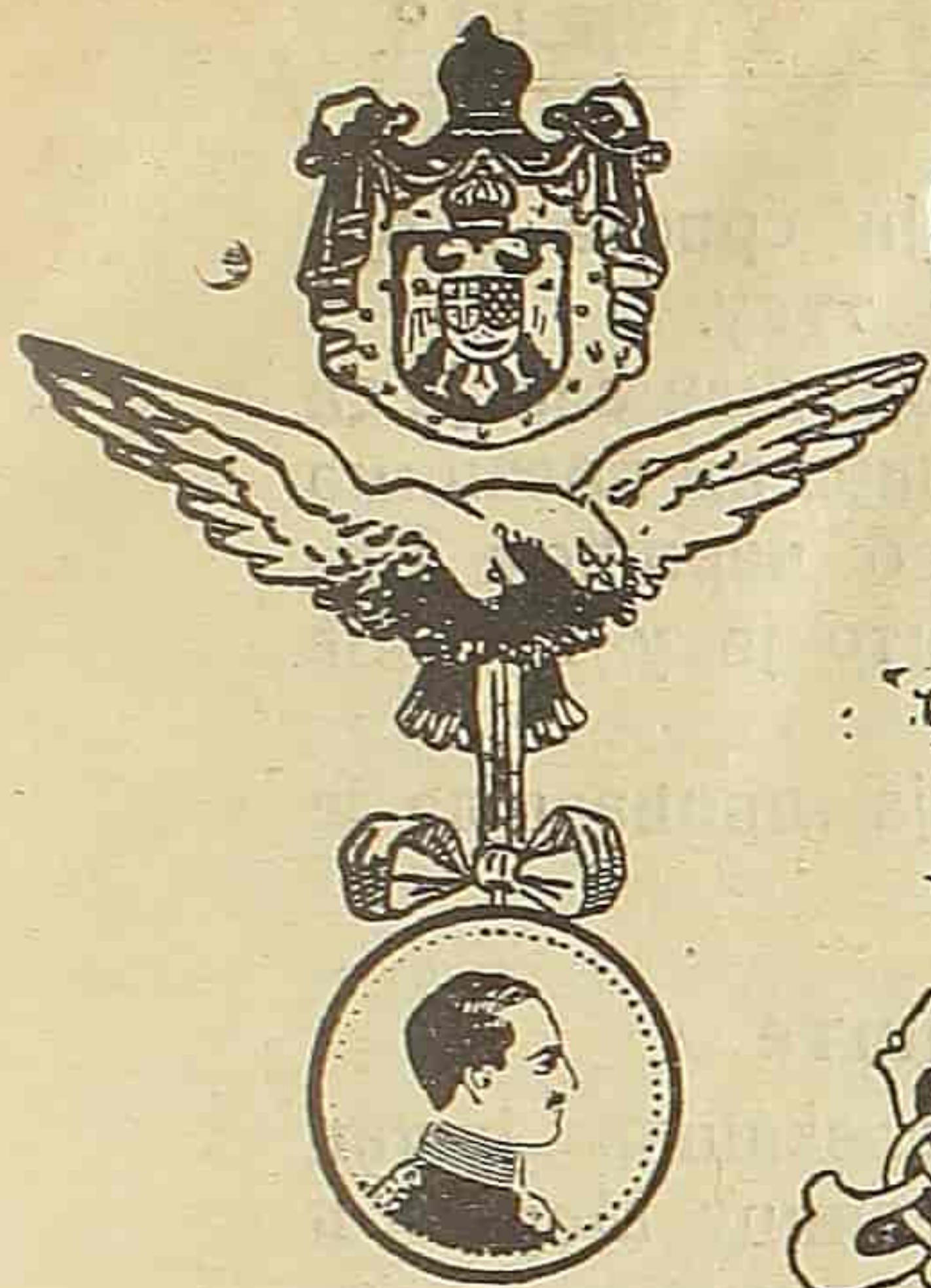


СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ



24 ОКТОБРА 1931. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2 ДИНАРА

ГОДИНА II. Број 98.
СКОПЈЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излази један пут недељно. Годишња претплата је 80, а за иностранство 140 динара. Огласи се примају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа. — Уредник СИМИЋ СТЕВАН, директор гимназије у пензији.

Помозимо сами себи

У тешким тренутцима живота, када нас са свих страна почну стизати ударци, треба пре свега имати вере у себе самог. Стати и одупрети се, а не бежати и најпре мислити на туђу помоћ. Да ли ћемо туђу помоћ добити или не, да ли ће ова благовремено стићи, то не зависи од нас. Али, па се исправимо у свој својој величини, да напрегнемо сву своју снагу до последњег дамара, да у себи створимо чврсту одлуку да истрајемо у опасностима које се сруче на нас — то је ствар наше воље и нашег прегнућа. А кад се у одбрани од невоља склонимо најпре на себе и на своју снагу, онда нам се буди самопоуздање и срчаност, те увек боље пролазимо него преплашени почнемо бежати са мегдана, и очекивати помоћ од других и са друге стране.

Овога старог и провереног животног правила треба да се и сада држимо. Наше су се привредне и финансиске прилике нешто мало уздрмале. Наишле су извесне тешкоће, које су захватиле и целу Европу, па чак и Америку. Но тим тешкоћама треба одолети, и то пре свега прибирањем своје сопствене снаге и самопоуздања. Треба једна једино велика мисао да загосподари целим нашим бићем: не дајмо се! Пребродили смо и ми веће још страхоте, и савладали смо их увек кад смо напрегли и прибрани све своје националне снаге.

Данас, када је неко колективно лудило страха почело да захвата слабије делове нашега народа, треба да ступе у дејство све наше националне организације, и да активно сузбијају око себе узрујаност и панику, која се уноси у наше редове. Где сте, Соколи! Народна одбрана, Јадранска стража, ви хумана и патриотска удружења, мушка и женска: Сазивајте ваше седнице и конференције, и упућујте све ваше чланове да снажно подигну глас умирявања оних који су уздрхтали. Довикните свима онима око вас, који вас преплашено питају са чим ће-

мо издржати кризу: да бој не бије свијетло оружје, већ срце у јунака. Зато храбрите и дижите срца. Нисмо ми још пропали, и далеко смо од пропасти. Али будимо храбри, верујмо у себе у свој народ, у своју Отаџбину. И не дајмо их, не упуштајмо их, не изневеравајмо своју заставу: не бежимо од наше валуте, од наших државних папира, од наших новчаних завода! Куда да бежимо? У туђину? Зар је тамо негде боље? И зар ћемо спасти себе појединачно, ако престрашено почнемо рушити све оно што је заједничка тврдња.

Ево један предлог како да отпочнемо прибирање наших редова: нека отпочну пропаганду сва наша национална удружења, корпорације, општине, учитељи, свештеници, јавни радници, да свако ко само може купи ових дана макар по један државни папир. На пример, нека свако соколско, спортско, певачко и т. д. друштво, школе, цркве, болнице, читаонице, удружења ма какве врсте, купи по једну обвезницу Ратне штете која се сада продаје по 300 динара, а има много вероватноће да се врати на свој нормалан курс од 400—450 динара; или коју обвезницу 7% унутрашњег зајма или 7% и 8% доларских емисија, или коју акцију Народне банке. Сви се ти папири продају данас испод своје праве цене, и ко их сада купује, прави добар посао. А поврх тога, и то је оно што је најважније, повратиће се вера у те папире на нашим берзама, јер ће се видети да је цео народ прихватио ове папире као своју националну драгоценост, обгрлио их својим поверењем и задахнуо их својом љубављу.

Овде се дакле не траже никакве жртве, нити су потребни велики износи. Нема тога друштва ни удружења, које не би могло одвојити бар 3—400 динара у ту сврху. Ако нема те готовине у каси, нека чланови управе на првој седници скупе тих неколико новчића међу собом. И нека свако удружење настане најживље међу својим члановима и својом публиком, да сваки одвоји по коју стотину

динара и, купујући који државни папир, у исти мах учини овим гестом један значајан моралан прилог своје нацији.

Да би олакшала ову акцију буђења и подизања народног самопоуздања, Поштанска Штедионица ставља своје услуге потпуно бесплатно нашој публици на расположење. Да се избегну скипи посреднић, и онемогући какве преваре, свако ко хоће да купи какву државну обвезницу, нека пошаље новац Поштанској штедионици преко своје најближе поште (уплатницом 127III која се на свакој пошти добија; на полеђини треба означити зашта се новац шаље; уплатницу адресовати на рач. бр. 80.006). Поштанска штедионица ће скупљати све ове налоге, и куповину извршивати истог дана на берзи. Истог дана послаће сваком налогодавцу купљене обвезнице по оригиналном курсу, без икакве зараде, провизије или таксе за себе, (Поштанска штедионица је државна установа, и овај посао вршиће не ради зараде, већ ради опште користи. Исто тако даваће и сва обавештења и упутства која се од ње затраже.

На овај начин може се створити једна замашна акција са далетосежним последицама по наш јавни кредит и наш национални живот. Настанимо сви, да се ова акција изведе!

Др. Милорад Недељковић,
Генерални директор Поштанске
штедионице.

Кумановска битка

Октобра 10 и 11 по старом календару 1912 године забележен је у историји Југословенског народа један од најлепших датума, јер је на Кумановском војишту извојевано Ослобођење Јужне Србије.

I. Генеа битке

Концепција Српске Врховне Команде за операције противу турске састојала се у овоме: са I. армијом јаким 100—120.000 људи наступати од Врања ка Куманову; са II. армијом од Ђустендила прека Страцина и Кратова на Овче Поље а III. армија имала је да заузме Косово, да се преко Скопске Црне Горе сједини код Куманова са I. армијом и тако заједно преко Градишта и Павлешенца избију на Овче Поље где се очекивала главна турска сила.

Ово је у ствари и био план који је турцима израдио Голц Паша реорганизатор турске војске (немачки генерал Фрајхер Фон Дер Голц). Али доласком на положај генералисима турске војске Назим Паше, човека старога кова али који је хтео да угоди идејама млађих људи у турској војсци, васпитаних у наполеоновском духу, овај је план одбачен и створен план за офанзиву турске војске преко Кума-

нова са тежњом да се раздвоји српска и бугарска војска и да се почесно туку.

Као што се види смео и одлучан али је за дејство по унутрашњим операцијским правцима требало имати војску са много чвршћом организацијом и спремом него што је у то доба била турска војска.

Из ових двеју концепција произашла је битка код Куманова.

Кумановско бојиште

Кумановско бојиште је средишни јужни део коридора који чини вододелницу Мораве и Вардара. Оно је ограничено са запада Скопском Црном Гором а са истока Козјак Планином. Важна је раскрсница путева за Врање и Ниш на северу, Скопље и Велес на југу, Криву Паланку и Ђустендил на истоку, з Овче Поље на југоистоку и Косово Поље на западу. Ово га чини изванредно важним за операције са севера на југ тако исто и са југа и истока на север.

Земљиште је карактера нижих планина са благим косама и повијарцима. Чвор овога бојишта је Зебрњак (к. 511) са кога је изванредна прегледност целокупног бојишта. Ову прегледност појачава још и то, што је цела околина гола јер нигде шуме нема. Пролазно је у свима правцима.

III. Обострани распоред и јачина снаге у очи битке

У своје наступању са севера I. српска армија под командом Престолонаследника Александра приспела је 9. октобра у вече на линију: Ваксинце—Табановце—Четирце—Нагоричане—Капиларски Камен и то: Моравска дивизија I. позива на линији Ваксинце—Табановце—Четирце; Дунавска дивизија I. позива на линији Четирце—Нагоричане. Између и позади ових дивизија стајала је Дринска дивизија I. позива на Карабичанском вису. Позади Моравске дивизије заноћила је код с. Д. Табановце Тимочка дивизија II. позива а позади дунавске дивизије заноћила је код с. Бугариња Дунавска дивизија II. позива.

Коњичка дивизија заноћила је у реону Дунавске дивизије II, позивд код Старог Нагоричана.

За 10. октобар дивизије I. српске армије имале су да се утврде на заузетом положају и извиђају испред себе и причекају долазак III. армије од Косова.

Турска Вардарска армија по у напред утврђеном плану била је 9. у вече у оваквом распореду.

7 корпус под командом Фети Паше заузео је линију: с. Слупчане—с. Лопате—с. Режановце—Црно Поље и то: 19. низамска дивизија на Режановачкој коси и код с. Лопате и Скопска редифска дивизија на Црном пољу. Код с. Слупчане били су слабији делови, 6. корпус под командом Џавид Паше. Маршујући

из Битоља преко Велеса стигао је 9. у вече на преноћиште код с. Орашца. 5. корпус под командом Кара-Саид Паше маршујући из Солуна преко Штипа и Св. Николе доспео је 9. октобра на преноћиште код с. Мургаша, Сваки од ових турских корпуса имао је по једну низамску и по једну редифску дивизију и по један стрељачки пук ван дивизијског састава као и корпусну артилерију.

Намера Зеки Паше, команданта турске Вардарске армије била је да се 7. корпус држи одбранбено и да на себе привуче што више српских трупа а да са 5. и 6. корпусом нападне српско лево крило код Нагоричана, дохвати се гребена Карабичанског и потуче 1. српску армију пре сједињења њеног са II. и III. армијом.

IV. Ток битке

10. октобра. Увод у борбу 10 октобра отпочела је наша коњичка дивизија око 6 часова изјутра када је послала извиђачке ескадроне на Зебрњак и Клечевце који око 7 часова потпадоше под јаку ватру турске пешадије и у неред се повукоше натраг. Трупe 6. турског корпуса прешавши рано Пчињу подилазиле су рано око 7 часова ка Зебрњаку а 13. низамска дивизија ка Сртевици. Командант Дунавске дивизије 1. позива мислећи да су то слабији турски делови пошаље 1 батаљон 18 пешадиског пука да ове делове протера и заузме Зебрњак. Тек што се овај батаљон кренуо подпаде под јаку унакрсну ватру Битољске редифске дивизије и 13. низамске дивизије и у неред се повуче натраг. Турци навалише свом снагом на трупе Дунавске дивизије које се с муком држаше на висовима Нагоричанским. Видећи да ће његово лево крило бити обухваћено, командант Дунавске дивизије 1. позива пошаље 7 пук да заустави покрет Турака са те стране. Кад је 7 пук избио на Сртевицу са северне стране Турци се већ беху дохватили гребена Сртевице са јужне стране. Наста очајна борба која одмах у почетку достиже велику жестину. Стрељачки стројеви и српски и турски приближише се један другоме до на 300 корака. Одједном Турци подигоше пушке у вис и истакоше беле мараме у знак предаје и тако кретоше напред. Српске трупе обуставише ватру и извештао број официра са командантом пука на челу пођоше напред да са турским официрима уговоре услове предаје. Када дођоше на 100 корака Турци одједном легаше и отворише снажну ватру. Командант 7 пука потпуковник Александар Глишич погине, један командант батаљона би рањен а један заробљен, а остали официри који су били с њима разбегоше се на све стране. Код српских трупа наста пометња. Али после кратког времена чврстином старешини наше се трупе приближише и отворише снажну ватру. 7. пук је покушао у два маха извршити јуриш али без успеха. У таквој ситуацији паде и ноћ. Да би загарантовао одржа-

ње 7. пука на Сртевици командант Дунавске дивизије ојачао га је са једним батаљоном 8 пука; борба је овде трајала са прекидима све до два часа по поноћи кад се утиша.

На десном крилу код Моравске дивизије 1. позива, овога дана било је борбе све до 3 часа по подне. Само је артилерија дејствовала, тежећи да потпомогне одбрану дунавске дивизије, чиме је изазвала јаче дејство турске артилерије противу себе. Око 3 часа по подне крене се цели 7 турски корпус у нападу против Моравске дивизије 1. позива. Како је фронт ове дивизије био велики око 6 километара тражен је и одмах добивен 5. пешадуски пук из Дринске дивизије који са два батаљона продужи лево крило Моравске а са два батаљона дође у њену дивизијску резерву. Исто тако тражен је и добивен из Тимочке дивизије 13. пешадиски пук који се утури између 1 и 2 пешадиског пука. Но око 4 часа по подне батаљон из 1 пешадиског пука под командом мајора Милана Маринковића изађе из својих ровова и крете се напред према Турцима. Са собом повуче и остале батаљоне 1 пука и делове 16 пука који су били лево од њега, протераше слабије турске делове уназад и зауставише се и утврдише на 100—200 м. испред турских положаја. При овој погине мајор Маринковић. Овај покрет 5¹/₂ српских батаљона учинио је силан утисак на Турке. Турски официри са Режановачке косе посматрали су овај покрет и дивили се храбрости српске пешадије.

Два часа после заласка сунца резервисти Скопске редифске дивизије иешто под утиском овог нашег напада и чувши да су Срби заузели Приштину и наступају ка Гиљану напустише своје положаје и побегоше својим кућама да чувају своје (домове) хареме. Командант ове дивизије Кадри Паша повукао је своју артилерију са положаја да не би пала Србима у руке и лично је дошао у штаб 7 корпуса у стару касарну да га извести о томе. Одмах су скупљени сви жандарми и упућени на место побеглих резервиста Скопске редифске дивизије. 19. низамска дивизија остала је на своме месту у Режановској коси.

11. октобра према наређењу Врховне команде српска 1. армија имала је да заузме Куманово, Према томе наређено је, да Моравска дивизија преко Режановачке косе избије на линију Матејич—Дуге њиве—средња Корија. Дринска дивизија имала је да заузме Зебрњак и преко Пројеваца избије на Агино село. Дунавска дивизија 1. позива имала је да заузме Зубовски Рид. Тимочка дивизија II. позива имала је да наступа позади десног крила Моравске дивизије а Дунавска дивизија II. позива имала је доћи у Младо Нагоричане. Коњичка дивизија имала је да продужи извиђање ка Павлешенцу.

На основу ове заповести Моравска дивизија кренула се је у напад у 6 часова у јутро. Како је била у блиском додиру са Турцима,

разви се одмах јака пушчана ватра са обе стране. Турске батерије са Режановачке косе и с. Лопате јако су потпомагале одбрану своје пешадије, те наша пешадија застаде. Моравска артилерија приђе турским положајима на два километра и отвори на њих снажну ватру. Наша пешадија крете се у напад. Турци не могоше да издрже овај напад и ватру наше артилерије и око 16 часова напустише положаје на целој линији ове дивизије и побегоше ка Скопљу. Кумановско поље између железничке станице и вароши Куманова беше прекривено турским бегунцима који претстављаше одличну мету за српску артиљерију. Трупe Моравске дивизије заузеше Режаничку косу и избише на линију Матејич—Дуге Њиве—Биљанозце.

Дринска дивизије кренула се са Карабичанског виса зором 11. октобра и то: 4. пешадијски пук у 3 часа правцем Зебрњак—Пројевци држећи лево весу са Дунавском дивизијом а у 5 часова кренуо се 5. пешадиски пук држећи лево везу са 4. пешадиским пуком а десно са Моравском дивизијом. Позади 5 пука ишао је 6. пешадиски пук а позади 4. пука 17. пук. Дринска артилерија потпомагала је покрет своје пешадије али због велике даљине, у три маха и мењала је свој положај и око 9¹/₂ часова подишла је непријатељу до на 1—2 километра. Потпомогнути снажном ватром своје артилерије пукови Дринска дивизије кретоше се напред и око 11 часова изврше јуриш на Зебрњак. Турци покушаше да се одрже на његовој задњој ивици али без успеха. Налет Дринске дивизије био је тако снажан да се Турци у нeredу повукоше делом ка Скопљу а делом ка Велесу. Пукови Дринске дивизије заноћили су у предстрашном положају на левој обали Кумановске реке код с. Пројевци.

Дунавска дивизија 1. позива није могла извршити наређење да нападне Турке 11. изјутра јер беше у рану зору овога дана нападнута од Турака. Овога дана са стране Турака уведена је у борбу и Штипска редифска која је прошлог дана била у армијској резерви. Она наступаше обема обалама реке Пчиње у обилазак левог крила наше 1. армије. Дунавска дивизија 1. позива с муком се одржавала на својим положајима а 7. пешадиски пук на Сртевици беше дошао у критичну ситуацију. Око 10 часова пре подне појавише се пукови Дринске дивизије 11. позива и продужише лево крило Дунавске дивизије 1. позива а један се пук утури између 7. и 18. пука. Настаде жестока борба са обе стране. Турци енергично покушаше да обиђу наше лево крило, али их коњичке дивизије која беше сјახала за борбу пешке на левој обали реке Пчиње заустави у овом покрету. Борба је са променљивом срећом трајала све до 16 часова када се Турци повукоше ка Орашцу и Мургашу видећи да се њихови повлаче на целој линији. Турци су овде повлачење извршили у реду јер су имали још

свежих снага из Штипске редифске дивизије који укочише покрет коњичке и Дунавске дивизије 11. а Дунавска дивизија 1. позива беше дотадањим борбама јако заморена те није имала снаге да гони.

Губитци наших трупа у Кумановској битци били су око 5500 људи. Турски губитци били су знатно већи. Турци су оставили у нашем ропству 2.000 људи—војника, једну заставу, 61 топ, 6 митраљеза и велику количину оружја и муниције, растурено по целом Кумановском бојишту и на Кумановској железничкој станици.

Командант пуковник,
Гавр. Маринковић.

Кичево

III.

Радње су пуне трговачке робе, а међу овима има и неколико врло лепих и модерних дућана. Пред једном продавницом угледах корпу са кромпирима, те упнтах шта стаје кило и не мање се изненадих чувши одговор: четири динара! Скопље је познато са својом баснословном скупом, чиме односи рекорд у нашој држави, па ипак у Скопљу су кромпири два, а у Кичеву четири динара килограм! Распитујући се за узрок овој појави, дознао сам да се ти кромпири довозе чак из Гостивара, пошто се апсолутно нигде у овоме срезу не саде! Чудна ствар. Јер кичевска околина и поред лепе равнице, долази у ред пасивних крајева наше државе, те се и нехотице поставља питање шта раде наши агрономи или пољопривредни референти којима је дужност да се старају и о томе, да шире у народу сво оно културно, трговачко и друго биље, нарочито у данашњим приликама, а специјално за овај крај, који увози жито и храну из других области наше државе. И размишљајући о овом важном питању, ја се нађох у бановинском расаднику, који ме је необично интересовао, јер ове установе треба да препоруде наше крајеве.

Бановински расадник се налази крај самога Кичева. Он је подигнут на месту, где је некада било турско гробље, а захвата у површини три хектара и седамдесет и осам ара. Основан је 1926 године. На посетиоца оставља врло пријатан упечаток. Од воћних садница има крушака, јабука, шљива, кајсија, брескве, трешње и нешто кестена и бадема. Народ се постепено навикава да се интересује за подизање воћњака. Почетком ове године продато је народу 3300 комада младих садница, и то по врло ниској цени. Кајсије и брескве по 3, а остале по 2 динара од комада. Овим расадником рукује инжињер агроном г. Рисга Спирић, уз припомоћ г. Радомира Рудинца. Неоспорно је да је на овом пољу урађено прилично, но не онолико, колико би се с правом

захтевало с обзиром на велике потребе наших крајева, који су колико до јуче стењали под тешким петвековним ропством. Зато се од руковоца оваквих добара са правом тражи да буду неуморни апостоли практичних знања која ће преносити у народ. Питам има ли дуња, али добих негативан одговор. Потражих да ми покажу саднице охридских трешања, које су свакако најбоље у нашој држави, али и ако је Охрид тако близак, њих нема, јер их нико није ни засадио. Желео сам да видим саднице *тешоеских јабука*, најбоље на нашем полуострву, које се свуда цене више од свих осталих врста, а нарочито у Цариграду, Солуну, Смирни и другим већим градовима, али сазнадох да нема таквих садница, и ако је Тетово тако близу.

Бадем се свуда јако цени, те га зато и увозимо из иностранства дајући велике своте новаца туђинцима, но и поред тога што може успевати готово по свима крајевима наше бановине, ја нисам имао прилике да видим да му се поклања она пажња коју заслужује. Јер га већина пољопривредника не сматрају за воћку, а шумски стручњаци пак држе да му није места међу четинарима и буквама и док они расправе то питање, хоће ли се обратити пажња и овоме дрвету, ми ћемо и на даље куповати бадеме из Италије и Француске. Ми имамо много користи и од ораха, који срећом успева и по кршевитим пределима, али и о њему се води толико исто рачуна колико и о бадему. Увозимо из Француске и лешнике, који се тамо гаје као код нас остало воће, али наши шумари веле да је то шибље, не и шумско дрвеће, те га избацују из шумских расадника, а исте је судбине и код оваквих, пољопривредних, расадника, који се отресају и лешника, и дудова, а да не постављамо овде и проблем *лековишних биљака*, које би могле да побуде велики интерес код наших стручњака, јер би њихово интензивно гајење допринело знатним приходима нарочито на данашњој кризи. Треба се довијати и као што нагласисмо, треба бити практичан у раду који ће бити само у томе погледу плоносан. Ја дубоко верујем да нико неће пребацити ма коме нашем агроному, среском референту, управнику бановинског расадника, ако се одлучи да на једном крајичку расадника засади по два три примерка разних врста амерканске лозе ради огледа, које ће брже и боље прилагодити средини и поднебљу дотичног среза, те да се тако опробане, препоруче примерци, који ће боље успевати. Нити ће икоме пасти на памет да замера што је засађено нешто бадема, ораја, дуда, кестена и лешника; на против такво одступање од уобичајених принципа може бити само корисна и похвална акција која ће бити од велике користи нашој земљи.

Друго питање које ме је необично заинтересирало, то је јавна безбедност. Ради тога сам потражио среског начелника г. Мутавџића, ко-

ји ми са необичним задовољством рече да је у целом срезу савршен мир, ред и поредак. То исто сам могао чути и од г. Драгољуба Милошевића, претседника првостепеног суда, који је необично и одушевљен при помисли да служи у крају где је народ тако миран, добар, вредан и честит. Надлежност овога суда обухвата кичевски и поречки срез, затим две општине среза галичког и једна горњополошког. У суду су три судије и претседник, а једно место је празно, непопуњено. У прошлој години било је око 600 претреса колегијалних и појединачних, но судећи према досадањем раду, тај број се стално смањује. Има нешто убистава, но ова су из крвне освете и то код Арнаута, код којих се ипак осећа знатна разлика, јер се, под утицајем модерног уређења наше државе, све већма губе старе предрасуде и рђави обичаји, као што је на пример крвна освета. Пада у очи да је овај суд највише запослен са шумским кривицама, а вероватно је да је ово општа појава у нашим крајевима.

Познато је да је Јужна Србија колико до јуче стењала под тешким столетним ропством, када се није обраћала потребна пажња шумарству, те није чудо што је то данас готово најсиромашнија област са шумама. Сада се стварају нови закони, уредбе, прописи и наредбе, које имају за циљ да се шума експлоатише што рационалније, са највећом штедњом, како би наш народ, у скорој будућности, добио у шумарству, знатну привредну моћ. Закони ма колико били строги, никада не могу бити не симпатични народу, ако му се објасне бар оне одредбе, са којим појединци долазе често у сукоб. За то је света дужност првенствено шумских органа, а по том општинских власти и осталих државних службеника да обавештавају нашег сељака и грађанина о свима прописима нових закона, јер само тако радећи, ми ћемо доказати да смо достојни градитељи нашег савременог државног живота и прави и истински народни пријатељи.

Организација пољопривредне производње

Природа је од вајкада била један од главних фактора производње. Са економским и привредним петурбацијама, привредни живот добија нове појмове а потребе човечанства се шире, да у предузећа улазе капитал и рад.

Са почетцима трговине, уводи се координација привредних грана у које ипак неравномерно струје капиталије, што доводи до дисхармоније у привредном животу, да се још у прошлом столећу јавља депресија у економском развоју. Наступа неравнотежа у производњи и потрошњи и борба конзумента са продуцентом, што диноси аномалију у при-

вредном животу и изазива пољопривредну кризу, као резултат слабо пласираних капитала и недовољно изведене расподеле истих по гранама, обзиром на прођу робе и привредно-природне услове производње.

Данас се исто осећа само у другој форми, односно поврх неуравнотежености долази још и хиперпродукција производа што доноси нагомилање робе, чији је узрок опет недовољна расподела капитала према поједим гранама у пољопривредној производњи и привредно-природним условима.

Сматрајући једно газдинство као савршен организам, где сви органи морају бити у хармонији телесне грађе, а обртни капитал као крвоток, неће доћи до евентуалне стагнације у привреди, посебице у пољопривредној производњи.

Извести разумну организацију једног поседа (добра) и саобразити производњу привредним и природним условима, а капитал распоредити да одговара стварној потреби газдинства и рачуноводству, одклониће се делимичан застој у економском напретку и доћи до нове преоријентације у привреди у опште.

Свет. Митровић
ср. пољ. референт
Кр. Паланка.

Грожђе у околини Лесковца и Власотинца

Пољопривредни референт г. Стеван Поповић из Лесковца као овлашћеник од стране Краљевске Банске Управе, бавио се је три дана на терену општина среза власотиначког ради испитивања грожђа, колико има киселине на 1 кгр. шире и нашао следеће: да једањ килограм шире има од 18—25 гр. шећера и 4—5 гр. киселине. Почетак бербе грожђа отпочео је 15. октобра тек. год.

Грожђе је по квалитету и квантитету првокласно, а има га око 300 — три стотине вагона у општинама: власотиначкој, орашачкој, конопничкој, шишавачкој дадиначкој и грделичкој. Јевтино је. Превозна средства свакодневно осигурана, железничка станица Лесковац—Грделица близу.

Предње се јавља заинтересованима ради знања и доласка ради куповине одличног а врло јевтиног грожђа у Власотинцу и околини.

КОРИСНЕ ПОУКЕ

Грожђе као лек

Грожђе је као воће добро и корисно. Оно се узима и као лек. Употреба грожђа утиче на органе за варење, да се столица уреди, нарочито против сталног затвора и на бубреге, јер

се количина мокраће повећава. Зато се употреба грожђа препоручује *они: а који су одвећ пуни, гојазни; који пате од сталног затвора; од подгре и запалења бубрега.* Грожђе се као лек употребљава на ште срце, изјутра, па онда на један час пре ручка, по подне, поступно све више и више, да се поједе по 5 килограма дневно. Грожђе треба добро да се пере. При јелу треба испљувати семенке и комушину. Кад се једе грожђе не треба да се узимље масна, љуга и несварљива храна; нити пити алкохолна пића. Грожђе треба да је добро зрело. Незрело грожђе има много киселине, која квари стомак. После употребе грожђа треба добро испрати уста, јер киселина квари зубе.

КЊИЖЕВНОСТ

Инж. Љуб. Марковић: *Шуме и шумарство нашег Југа*. Notre mioli forestier. Скопље 1931. страна.

Недавна је објављена ова врло интересантна књига са пет слика у тексту, на лепој хартији и први ове врсте у литератури наше ба новине, те је топло препоручујемо пажњи наших читалаца као и свима онима, којима лежи добро и напредак нашег класичног југа.

*

Живот и Рад, свеска 52 од 15 октобра 1931 год. Београд 1931 године. У садржају су важнији радови: *Енглеска криза* од Др. М. Ђ. М., *Југословенски биттински систем* од Др. Милана Бартоше, *Нручна својина* од Михаила Предића, *Четврти конгрес правника Краљевине Југославије* од Јована Димитријевића и други.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Промене назива места

Решењем Господина Претседника Министарског Савета и Министра Унутрашњих Послова Ш. Бр. 54778 решено је да се досадањи назив села Прдејаца, општине Негорачке, среза Ђевђелијског промени у „Степаново“.

Решењем Господина Претседника Министарског Савета и Министра Унутрашњих Послова Ш. Бр. 547 9/31 решено је да се досадањи назив села Грчишта, општине Богданачке, среза Ђевђелијског промени у „Краљево Село на Вардару“.

ОГЛАСИ**Сајам у Лебану**

Решењем Господина Бана Вардарске Бановине VIII Бр. 9987 од 10 октобра 1931 год. одобрено је одржавање два пут годишње тродневног сајма у варошици Лебану, Општине Лебанске, среза Јабланичког у следће дане: 7, 8 и 9 јула и 27, 28 и 29 октобра сваке године, на коме само они предмети трговања могу бити који су предвиђени у чл. 3 Закона о паоађурима и недељним пазарним данима.

Из канцеларије VIII Одељења за Трговину, Обрт и Индустрију Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине у Скопљу VIII Бр. 9987 од 10 октобра 1931 године. 1—1

Набавка намирница

Решењем управника болнице Бр. 1324 од 7-X-1031 г. а на основу одредаба чл. 82—105 Закона о државном Рачуноводству и правилника, за извршење одредаба из одељка „Б“ уговора о набавкама — Управа бановинске болнице Вардарске Бановине у Кавадару одржаће на дан 10 новембра 1931 г. прву усмену јавну лицитацију, за набавку свих животињских намирница и осталих болничких потреба, а за време од 1 децембра 1931 г. до 31 марта 1932 год.

Лицитација ће бити јавна, а одржаће се у економату ове болнице, почев од 8 часова па све до 17 часа.

Ако ова лицитација не би успела, има се одржати друга на дан 25 новембра 1931 год под исаим условима.

Услови ове лицитације могу се видети сваког радног дана у економату ове болнице.

Из канцеларије Бановинске болнице Вардарске бановине у Кавадару к. Бр. 1324/31 год. 2—3

НАБАВКА БОЛНИЧКИХ ПОТРЕБА

Према одлуци Господина Бана у одељењу за социјалну политику и народно здравље у Скопљу, извршиће се набавка разних болничких ствари за све бановинске болнице и то путем оферталне јавне лицитације, која ће се одржати и то:

На дан 26 октобра 1931 године ва шприцеве, игле, гумену робу и хируршки и апотекарски прибор према решењу VI Бр. 21991/31 г.

За мантиле, кецеље и капе на дан 27 октобра 1931 г. према решењу VI Бр. 22112/31 г.

За кошуље, гаће, рекле и сукње на дан 28 октобра 1931 год., по наређењу VI Бр. 22112/31 г.

За постељни веш и пешкире на дан 29 октобра 1931 г. према решењу VI Бр. 22060/31.

Папуче и чарапе на дан 30 октобра 1931 г. према решењу VI Бр. 22113/31 г.

Ако која од ових лицитација као прва не би успела, друге ће се одржати почев од 16

новембра па до 20 новембра тек. год. према напред изложеном реду.

Понуде и кауцију слати VI одељењу Вардарске бановине у Скопље, најдаље до дана лицитације и то кауцију до 10 сати, а понуде са свима потребним документима до 11 сати пре подне.

На свакој понуди, завоју и пошиљци мора бити изрично наглашено за коју набавку се шаље и на који VI број решења се односи, у противном понуде ће бити отворене пре времена и на основу тога биће одбачене.

Прописна кауција полаже се код истог одељења.

Услови су израђени за сваку лицитацију по наособ и могу се добити код истог одељења уз цену од по 20 динара у готову на основу прописно таксираних молбе.

Из канцеларије одељења за социјалну политику и народно здравље Вардарске бановине у Скопљу VI Бр. 22111, 21991, 22212, 22060 и 22113/31 г. 3—3

Набавка намирница за бановинску болницу у Велесу

На основу закона о Државном рачуноводству чл. 82—105 и наређења Краљевске банске управе Вардарске бановине VI Бр. 10418 од 25 априла 1931 год. Управа бановинске болнице у Велесу одржаће прву усмену лицитацију за испоруку намирница болници од 1 јануара до конца јуна 1932 год., сем за поврће, зелен и воће од 1. јануара до конца маја 1932 год.

Лицитација ће се обавити у болничкој канцеларији следећих дана:

1) на дан 19. новембра 1931 год. у 11 час. пре подне за хлеб:

а) 1.200 килограма белог хлеба у вредности дин. 4.150.—

б) 1.329 килограма црног хлеба у вредности дин. 4.700.—

Истога дана у 2 часа по подне за испоруку поврћа и зелени у вредности дин. 5000.

2) на дан 20 новембра 1931 год. у 11 часова за испоруку меса и масти свињске и то:

а) 1.545 кила меса говеђег и др. у вредности динара 20.600.—

б) 120 кила масти свињске и др. у вредности динара 1.590.—

Истога дана у 2 часа по подне за млечне производе:

а) 2.850 кила млека пресног у вредности динара 13.200.—

б) 830 кила млека киселог у вредности динара 4.500.—

в) 23 кила сира у вредности динара 300.—

3) на дан 21 новембра 1931 год. у 11 часова пре подне за испоруку бакалских намирница у вредности динара 38.500.—

Истога дана у 2 часа по подне за испоруку мртвачких сандука у вредности динара 2.000.—

За испоруку ових намирница лицитанти

су дужни положити кауцију на каси ове болнице у следећем износу:

- 1) За испоруку хлеба белог и црног д. 500
- 2) " " поврћа и зелени " 300
- 3) " " меса и масти " 2000
- 4) " " млечних производа " 1000
- 5) " " бакалских намирн. " 2000
- 6) " " мртвачких сандука " 100

На ову лицитацију страни поданици немају права лицитирати.

Лицитанти су дужни показати претседнику комисије документа, која се траже тач. чл. 13 правилника за извршење законских одредаба из одељка „Б“ уговори и набавке.

Ако прва лицитација не буде успела било из којих разлога, друга лицитација одржаће се на дан 14 15 и 16 децембра 1931 год. истим редом.

Позивају се заинтересовани да узму учешћа на лицитацији.

Из канцеларије бановинеке болнице у Велесу бр. 2358 од 16 октобра 1921. године.

1—3

Пољопривредна школа у Лесковцу

Продаја црног лука

Управа Ниже Пољопривредне Школе у Лесковцу на дан 18 и новембра 1931 год. одржаће прву јавну лицитацију за продају 1500 кг. црног лука.

На име кауције лицитант је дужан по излицитираној цени положити 5% од целокупне вредности купљеног лука.

Лицитант, на кога буде остала лицитација дужан је положити 1% на име државне таксе од излицитиране цене која ће се прилепити на протоколу лицитације.

Лицитација је за купца обавезна одмах чим се на протоколу потпише, а за Управу школе кад протокол лицитације одобри Банска управа Вардарске Бановине у Скопљу.

Позивају се заинтересовани да узму учешћа на лицитацији.

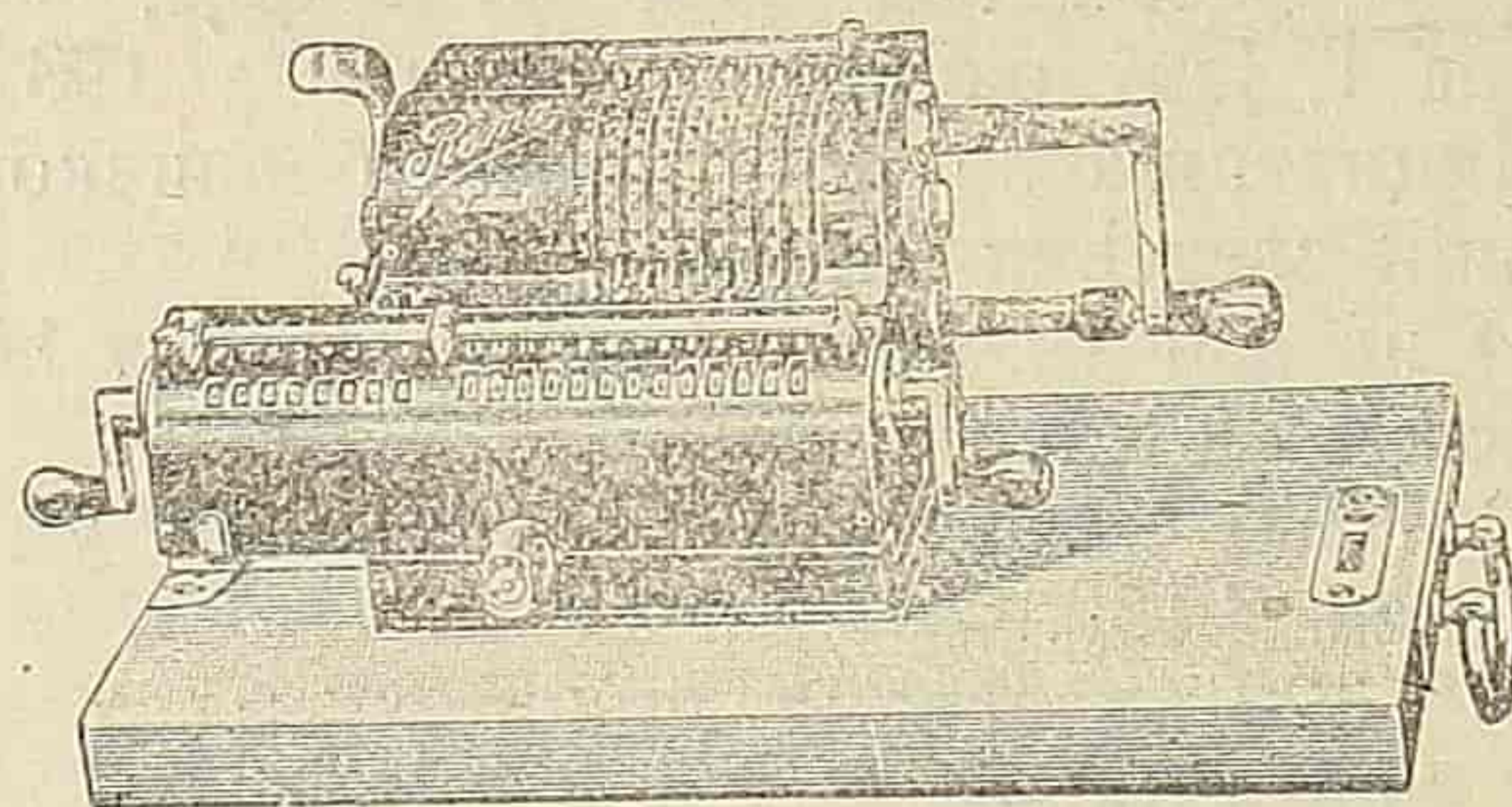
Ако прва лицитација не успе друга ће се одржати 8 децембра односно трећа 15 децембра т.г.

Из канцеларије Управе Ниже Пољопривредне Школе у Лесковцу Бр. 1679 од 17-Х-1931. год

1—1

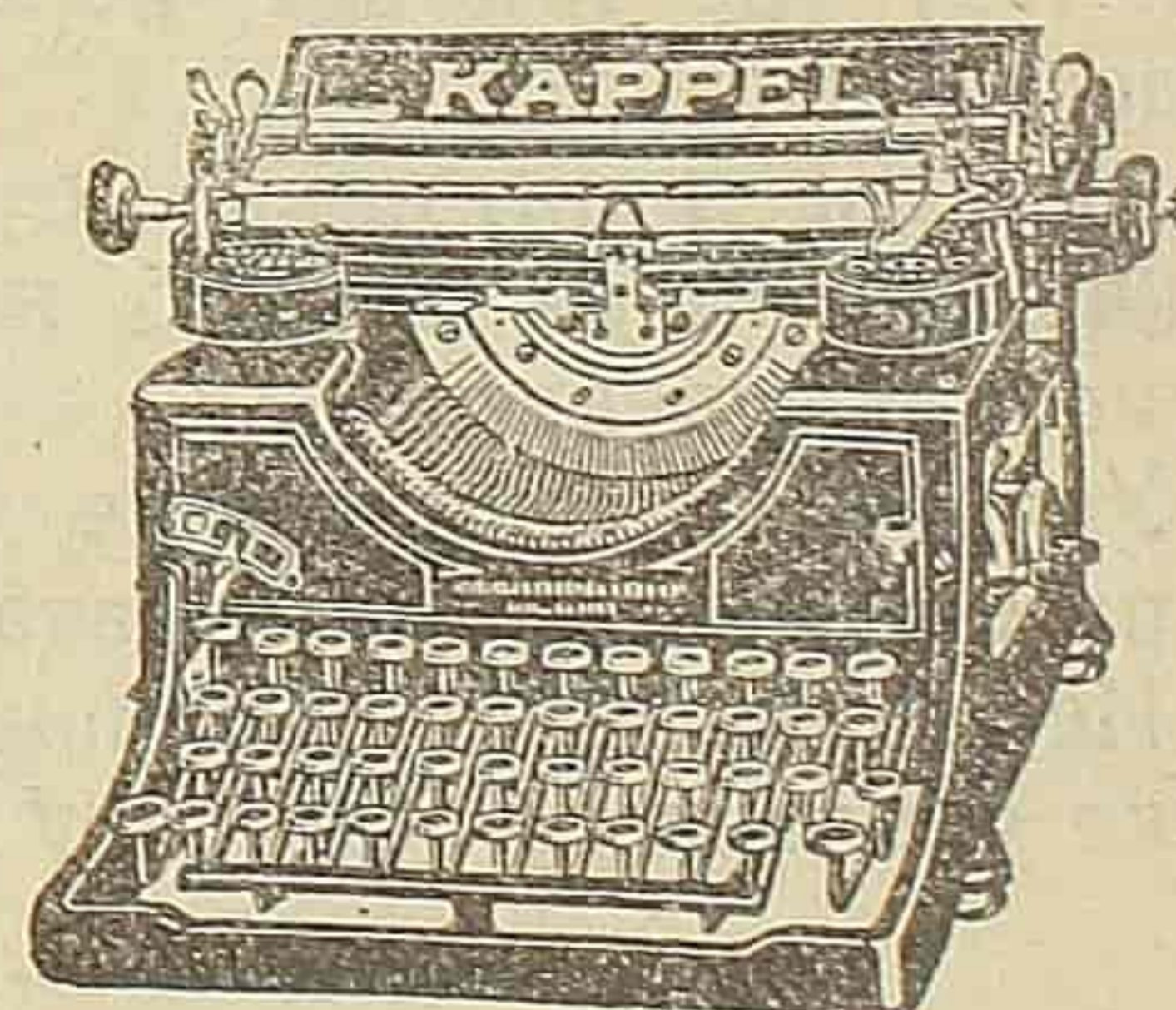
ПРЕЦИЗНО - МЕХАНИЧАРСКА РАДЊА ВЛАД. М. ЈАНКОВИЋА

Скопље, Краља Петра 43. преко пута хотела „Српски Краљ“

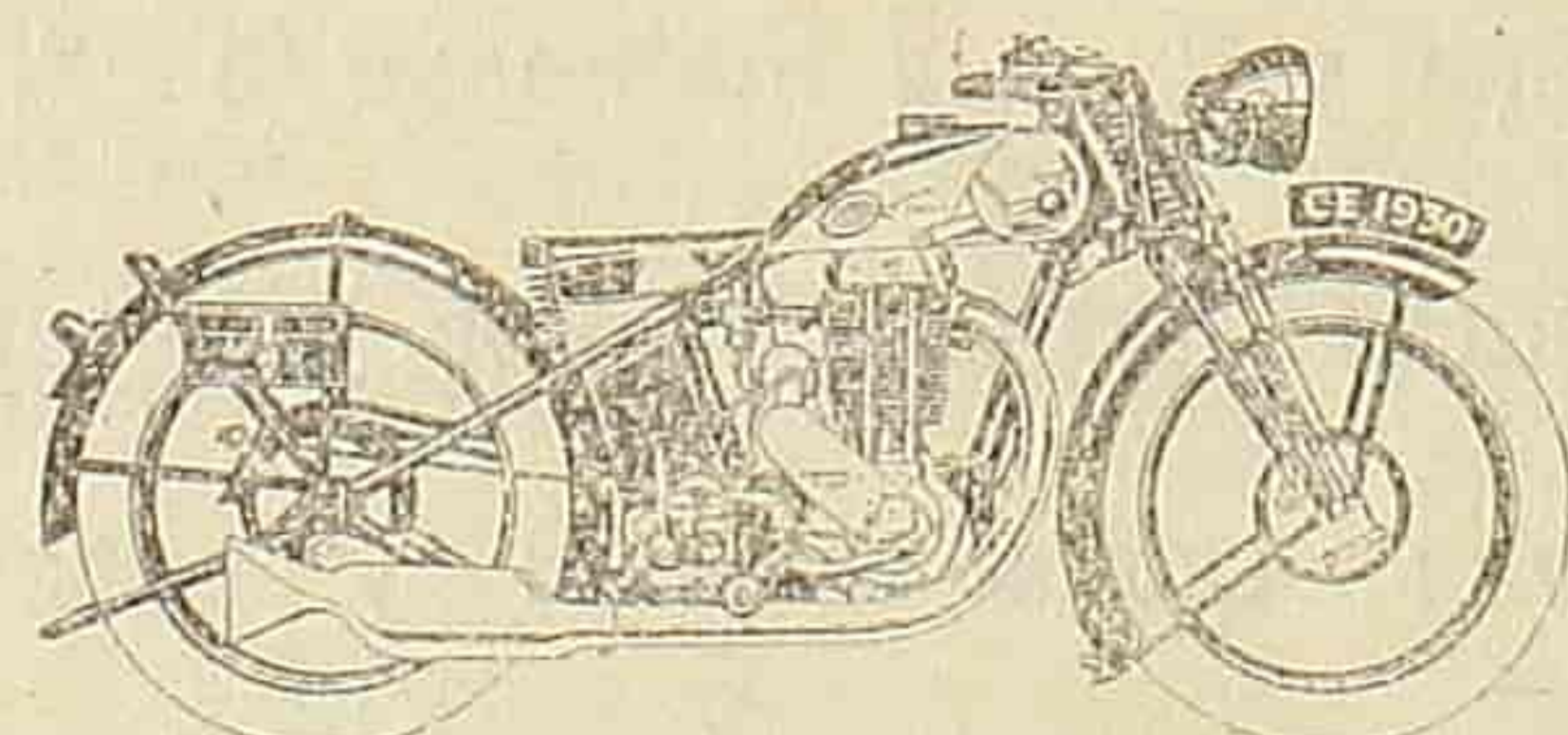


Телефон број 80

Одобрена од Београдске Занатлијске Коморе Бр. 4851 од 15. априла 1931. год, протоколирана код Првостепеног Суда Скопљанског под Бр. 25929.



Врши све оправке под стручним руководством **Машинског и Електромашинског Инжињера** г. Владе Поповића, и осталог стручног особља и то: **Писаћих, Рачунајућих, Умножавајућих, Шиваћих, Штрикаћих** и других **Машина, Фото и Радио-Апарата, Мотоцикла, Бициклета, Дечијих колица**, и све остале прецизне механичке послове.



Примам месечне абонемане за оправке и чишћење. На телефонски позив шаљем стручног мајстора на лице места ради оправке.

Све оправке вршим са гаранцијом.

Највеће стовариште делова и прибора за све типове машина и апарата.

2—2

Власник Службеног Листа је Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу.
Чековни рачун 80.121. — Стан уредника: Кеј Краља Александра 117.

Штампарија и књиговезница Василија Димитријевића — Скопље, Краља Петра -- Телефон 182